

қолма-қол ақшасыз төлемдер НАРЫҒЫНА ШОЛУ

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

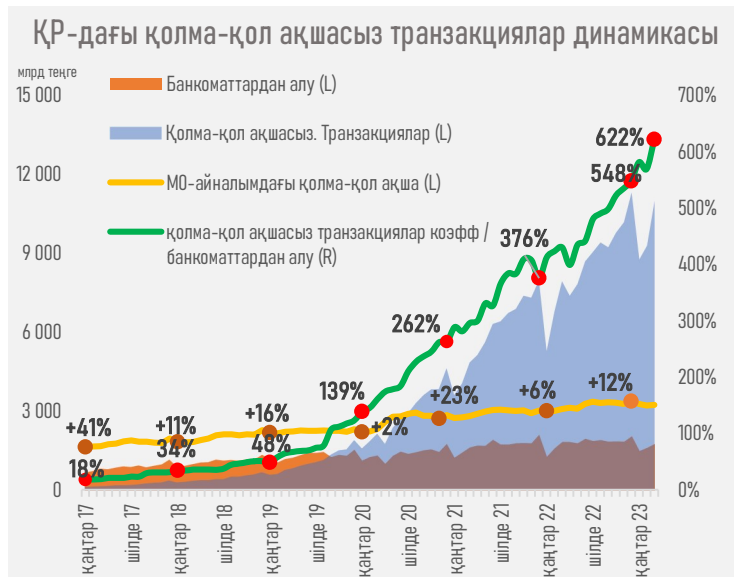
2023 жылғы қаңтар-наурыз қорытындылары

Резюме

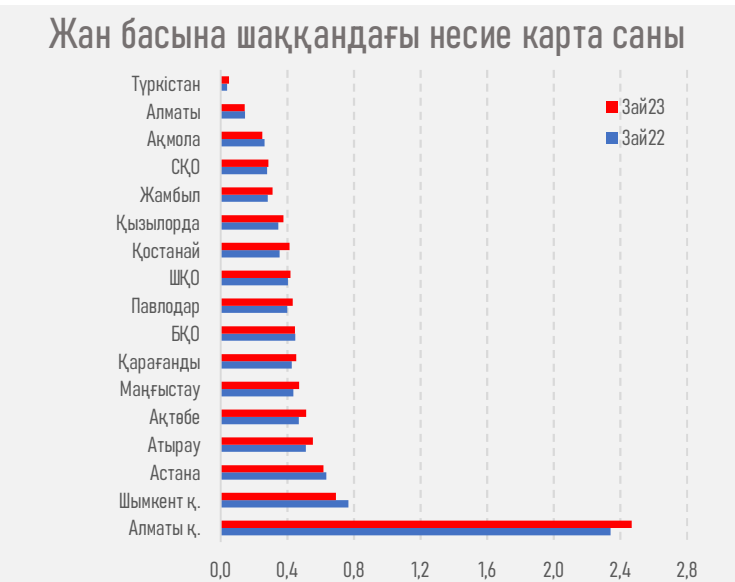
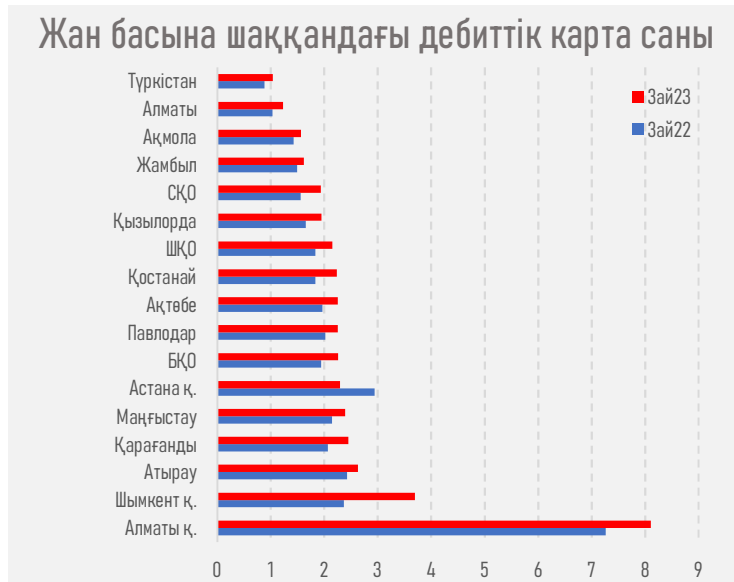
- ✓ Бұл төлем қызметтері нарығы тұрақты жоғары сұраныс, банктік және банктік емес провайдерлер арасында клиент үшін бәсекелестіктің артуы, инновациялық технологиялардың қарқынды дамуы, сондай-ақ қазақстандықтардың қаржылық сауаттылығының үдемелі өсуі аясында екі таңбалы өсу қарқынын сақтайды.
- ✓ Ағымдағы жылдың бірінші тоқсанында қолма-қол ақшасыз транзакциялар көлемінің өсуі 52,3% (ж/ж) құрады және 2022 жылғы ұқсас кезеңдегі көрсеткішпен салыстырғанда іс жүзінде өзгерген жоқ (52,5%).
- ✓ Абсолютті мәндегі мәмілелер көлемі Т19,1-ден Т29,0 трлн-ға дейін өсті. Осылайша, ел бойынша қолма-қол ақшасыз операциялардың үлесі қанығу нүктесіне жақындап, 80,9% - дан 85,6% - ға (ж/ж) дейін өсті.
- ✓ СҚО (+9 п.т.), Ақмола (+8 п. т.) және Алматы (+8 п. т.) облыстары өңірлер бөлінісінде есепті кезеңде қолма-қол ақшасыз транзакциялар үлесінің өсуі бойынша көшбасшы болды (төменде қараңыз).
- ✓ Осылайша, қолма-қол ақшасыз транзакциялар бойынша көшбасшы (Алматы қ.) мен аутсайдерлер арасындағы "цифрлық алшақтық" 27 тармақтан 19 тармаққа дейін қысқарды. жыл соңына дейін бұл алшақтықты одан әрі тарылту ықтималдығы жоғары.

- ✓ Сонымен бірге, банкоматтардан қолма-қол ақшаны алу көлемі де өсуді жалғастырды (+3,9% - дан 4,9 трлн-ға дейін), соңғы үш жылда көлеңкелі экономиканы ЖІӨ-ден 27% - дан 20% - ға дейін қысқарту бойынша үкімет жариялаған деректерге қарамастан.
- ✓ Осы айналыстағы қолма-қол ақша көлемі аясында (М0), яғни банк жүйесінен тыс ақша, Т3,2 трлн (+5,2% ж/ж) дейін өсті.
- ✓ 2022 жылдың сәуір айының басымен салыстырғанда елдегі айналымдағы дебиттік карталардың саны 17,8% - ға, 44,9-дан 52,9 млн бірлікке дейін өсті. Өңірлер бөлінісінде төмендеу тек Астана қаласында (-0,6 млн) тіркелді, соның салдарынан елордада жан басына шаққандағы дебиттік карталардың саны 2,9-дан 2,3-ке дейін төмендеді (төменде қараңыз). Елорда халқының үздіксіз өсуі жағдайында (+101,7 мың адам-1,4 млн-ға дейін) мұндай динамика бұрын берілген карталардың басқа өңірлердің пайдасына бөлінуіне байланысты болуы мүмкін.
- ✓ Бұл ретте айналыстағы несиелік карталардың өсімі ұқсас кезеңде аз байқалды - 8,2% - ға, 10,9-дан 11,8 млн бірлікке дейін.
- ✓ Бұл ретте елдегі неғұрлым қолайлы макроэкономикалық жағдайлар (ЖІӨ өсімі бірінші тоқсанда 4,9% - ға дейін жеделдеді) екінші жартыжылдықтағы төлем карталары бойынша операциялардың жиынтық көлеміне тиісінше әсер етуі мүмкін.

ҚР аумағында қолма-қол ақшасыз транзакциялар *

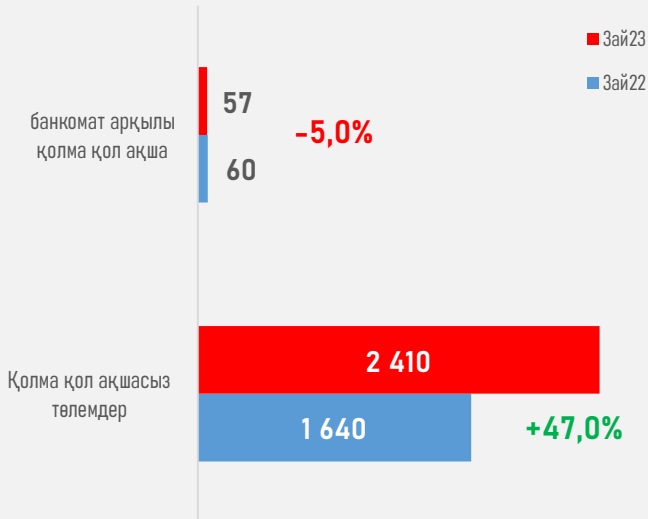
Жан басына шаққандағы айналымдағы төлем карталарының саны *

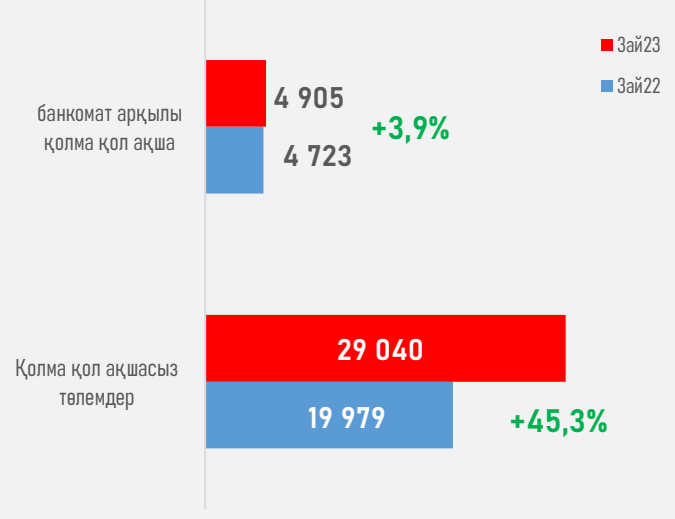
* Деректер көзі: ҚРҰБ, ҚР АӘДБ БНС

Төлем карталары бойынша транзакциялар*

Транзакциялар саны, млн операциялар

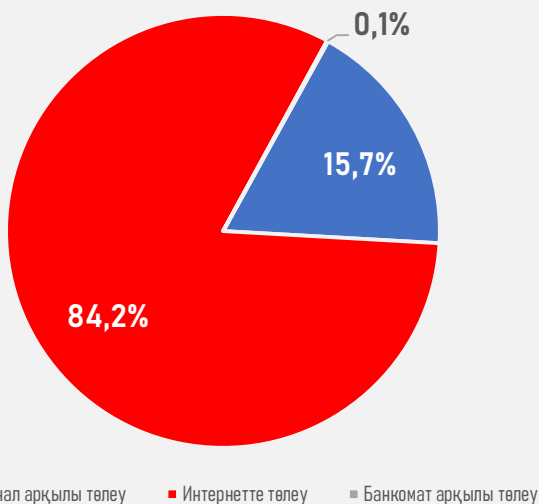

Транзакциялар көлемі, млрд теңге

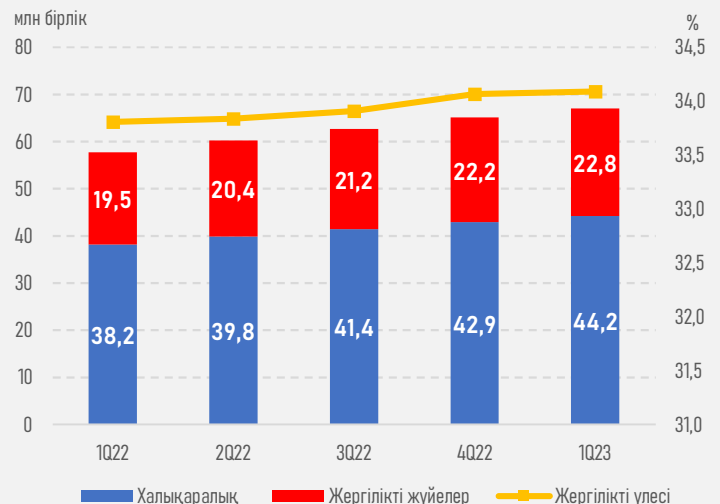

Қолма-қол ақшасыз транзакциялардың түрлері бойынша бөлу, жергілікті төлем жүйелерінің үлесі*

Қолма-қол ақшасыз операциялар, Зай23

Айналыстағы төлем карточкалары, млн

* Деректер көзі: ҚРҰБ

© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2023

Кезеңнің қысқаша қорытындылары

Қолма-қол ақшасыз операциялардың жедел өсуі ағымдағы жылдың бірінші тоқсанында жалғасты, бұл қолма-қол ақшасыз төлемдердің пайдасына тұтынушылардың қалауының одан әрі өзгеруін көрсетеді.

Ағымдағы жылдың сәуір айының басында карточкалар бойынша қолма-қол ақшасыз транзакциялар көлемі қолма-қол ақша беру жөніндегі операциялардың тиісті көрсеткіштерінен 6 есеге жуық (29,0 vs 4,9 трлн теңге) асып түседі. Салыстыру үшін, бір жыл бұрын бұл көрсеткіштер тек 4 есе ғана ерекшеленді (19,9 трлн және қарсы 4,7 трлн), ал 4 жыл бұрын қолма-қол ақша беру операциялары қолма-қол ақшасыз төлемдерден басым болды.

Біріншіден, қолма-қол ақшасыз есеп айырысудың жоғары деңгейі ақша айналымының жылдамдығына, сауданың дамуына, салықтық әкімшілендіруге және халықтың қаржы саласына тартылуына оң әсер етеді.

Екіншіден, төлем карталары бойынша транзакциялар тарихы банктерге бөлшек несиелеуде клиенттер жүгінген кезде несиелік тәуекелдер мен ҚДҚ-ны жақсы бағалауға, тәуекелдерді азайтуға және клиенттерге қызмет көрсету кезінде АЖ/ТҚЖ жетілдіруге мүмкіндік береді.

Халықаралық жүйелердің (+16% г/г) және жергілікті (+17%) төлем карточкалары санының шамамен бірдей ұлғаюы аясында олардың нарықтағы үлесі бірдей деңгейде (халықаралық—1/3, Жергілікті—1/3) сақталды.

Бірқатар аймақтарда қолма-қол ақшасыз операциялар қанығу нүктесіне жақындады (4% - дан 85% - дан асты) және бұрын байқалған қолма-қол ақшасыз төлемдегі "цифрлық алшақтық" қысқаруды жалғастырды. Қолма-қол ақшасыз транзакциялардың үлесі аз аймақтарда қалыпты өсу әлеуеті сақталады.